

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ГАЛУЗИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ»

Марченко С. І.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Матеріали статті розкривають сутність курсу «Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт». Містять навчально-тематичний план курсу, розробку змісту лекційних, практичних та самостійних занять, список рекомендованої літератури.

Ключові слова: фізичне виховання, спорт, вступ.

Тема 2. Професійна діяльність в галузі фізичної культури

1. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців у галузі фізичної культури і спорту.
2. Професійно важливі знання, уміння і практичні навички, якими повинен оволодіти студент вищого навчального закладу фізкультурного профілю як майбутній фахівець.
3. Сфера діяльності фахівця фізичної культури.
4. Професійні характеристики фахівців фізичної культури.
5. Освітньо-кваліфікаційні рівні та структура підготовки фахівців фізичної культури (керівника фізичної підготовки, рекреолога, фізреабілітолога, тренера-викладача).
6. Загально-професійні моральні якості: принциповість, самокритичність, наполегливість, чесність, енергійність, обов'язковість (особистий приклад).

Контрольні питання

1. Назвіть фахові спеціальності за напрямком фізичної культури і спорту.
2. Фахівців яких освітньо-кваліфікаційних рівнів готують вищі заклади освіти фізкультурного профілю?
3. Які особливості фахової освіти за кордоном?
4. Завдання для самостійної роботи
5. Знайдіть і выпишіть у словник пояснення термінам «професія», «спеціальність», «спеціалізація», «рекреація», «реабілітація».
6. Складіть перелік усіх можливих посад фахівців галузі фізичної культури та спорту для різних освітньо-кваліфікаційних рівнів та спеціальностей.

Література

Основна

1. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник.—Харків: «ОВС», 2005.—С. 68-75.
2. Жданова О.М. Управління фізичною культурою: Навчальний посібник для фізкультурних вузів.—Львів, 1996.—С. 39-48.

Додаткова

1. Актуальні проблеми теорії і методики Фізичного виховання: Колективна монографія / Упоряд. О.М.Вацеба, Ю.В.Петришин, Є.Н.Приступа, І.Р.Боднар.—Л., Українські технології, 2005.—296 с.
2. Выдрин В.М. Введение в специальность: Учебное пособие для институтов физической культуры.—М.: Физкультура и спорт, 1974—159 с.
3. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні. К., 1994.—34 с.
4. Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України—К., 1996.—31 с.
5. Жданова О.М. Управління фізичною культурою: Навчальний посібник для фізкультурних вузів.—Львів, 1996.—127 с.
6. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».—К., 1993.—22 с.
7. Канішевський С.М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного самовдосконалення студентства.—К.: ІЗМН, 1999.—270 с.
8. Краснов В.П. Фізичне виховання: психофізичні вимоги до фахівців агропрому.—К.: Аграрна освіта, 2000.—133 с.
9. Лубышева Л.И. Социология физической культуры и спорта: Учеб. пособие.—2-е изд., стереотип.—М.: Издательский центр «Академия», 2004.—240 с.

10. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. Введение в предмет: Учебник для высших специальных физкультурных учебных заведений. 3-е изд.—СПб.: Лань, 2003.—160 с.
11. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту.—К., 2004.—16 с.
12. Олійник М.О., Скрипник А.П. Правові основи організації та управління фізичною культурою, спортом і туризмом в Україні / Вид. 3-є, переробл. і доповн.—Харків: ХадіФК, 2000.—292 с.
13. Перелік напрямів підготовки фахівців з вищою освітою за професійним спрямуванням, спеціальностей різних кваліфікаційних рівнів та робітничих професій: Наказ міністра освіти України від 10 червня 1994 року.—К., 1994.
14. Рибковський А.Г., Канишевський С.М. Системна організація рухової активності людини.—Донецьк: ДонНУ, 2003.—436 с.
15. Філь С.М., Пешков В.П. Професійна практика студентів інституту фізичної культури.—К.: Вища школа, 1985.
16. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання—здоров'я нації».—К., 1998.—48 с.

**Тема 3. Професійна діяльність
вчителя фізичної культури,
тренера-викладача**

1. Учитель фізичної культури—ключова фігура фізичного виховання.
2. Складники професійної майстерності та службові обов'язки вчителя фізичної культури.
3. Основні критерії оцінки роботи вчителя.
4. Форми побудови занять, планування і контроль у фізичному вихованні.
5. Урок як основна форма фізичного виховання.
6. Особа тренера в сучасному спорті і його функціональні обов'язки.
7. Складники професійної майстерності та структура діяльності тренера.
8. Організація тренувального процесу.
9. Підготовка спортсмена до змагань.

Контрольні питання

1. На яких посадах можуть працювати фахівці з фізичного виховання?
2. Яким є основне призначення фахівця з фізичного виховання?
3. На яких посадах можуть працювати фахівці з олімпійського і професійного спорту?
4. Яким є основне призначення тренера-викладача.
5. Які основні регламентуючі документи використовує для планування своєї роботи вчитель фізичної культури?

Завдання для самостійної роботи

1. Знайдіть і випишіть у словник пояснення термінів «спорт вищих досягнень», «спортивне тренування», «професійний спорт», «тренуваність», «спортивна форма», «втома», «перенапруга», «перетренуваність».
2. Опишіть досвід діяльності Вашого улюбленого вчителя фізичної культури.
3. Складіть перелік провідних тренерів України або кращих тренерів у обраному Вами виді спорту.
4. Назвіть Вашого кумира серед тренерів. Дайте характеристику його особистісним та діловим якостям.
5. Опрацюйте останню базову програму з фізичної культури для шкіл України.

Література

Основна

1. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник.—Харків: «ОВС», 2005.—С. 76-94.
2. Сергієнко Л.П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання: Навч. посібник.—Харків: «ОВС», 2007.—С.107-118.
3. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів.—Частина 1.—Тернопіль: Навчальна книга—Богдан, 2001.—272 с.
4. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів.—Частина 2.—Тернопіль: Навчальна книга—Богдан, 2002.—С. 7-80, 203-244.

Додаткова

1. Актуальні проблеми теорії і методики Фізичного виховання: Колективна монографія / Упоряд. О.М.Вацеба, Ю.В.Петришин, Є.Н.Приступа, І.Р.Боднар.—Л.: Українські технології, 2005.—296 с.
2. Бубка С.Н. Развитие двигательных способностей человека.—Донецк: Апекс, 2002.—302 с.
3. Ведмеденко Б.Ф. Теоретичні основи і практика виховання молоді засобами фізичної культури.—К., 1993.—151 с.
4. Ведмеденко Б.Ф. Виховання інтересу: теорія, експеримент, методика занять.—Чернівці, 2002.—467 с.
5. Вільчковський Е.С., Козленко М.П., Цвек С.Ф. Система фізичного виховання молодших школярів.—К.: ІЗМН, 1998.—232 с.
6. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб.—Суми: ВТД «Університетська книга», 2004.—428 с.

7. Выдрин В.М. Введение в специальность: Учебное пособие для институтов физической культуры.—Москва: Физкультура и спорт, 1974.—159 с.
  8. Волков Л.В. Спортивная подготовка детей и подростков.—К.: Вежа, 1998.—190 с.
  9. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта.—К.: Олимпийская литература, 2002.—294 с.
  10. Гуськов С.И. Государство и спорт (о государственной политике зарубежных стран в области физического воспитания и спорта).—Москва: Физкультура и спорт, 1996.—176 с.
  11. Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України—К., 1996.—31 с.
  12. Деркач А.А., Исаев А.А. Педагогическое мастерство тренера.—Москва: Физкультура и спорт, 1981.—375 с.
  13. Деминский А.Ц. Основы теории и методики физического воспитания—Донецк: Донеччина, 1995.—520 с.
  14. Домашенко А.В. Організаційно-педагогічні засади системи фізичного виховання студентської молоді України: Дис... канд. наук з фіз. вих.: 24.00.02.—Львів, 2003.—346 с.
  15. Жмарев Н.В. Управление деятельностью спортивной организации.—К.: Здоров'я, 1989.—168 с.
  16. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».—К., 1994.—22 с.
  17. Золоті сторінки олімпійського спорту України / За ред. І.Н. Федоренка.—К.: Олімпійська література, 2000.—192 с.
  18. Келлер В.С. Платонов В.М. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів.—Львів: УСА, 1993.
  19. Концепція фізичного виховання в системі освіти України // Фізичне виховання в школі.—1998.—№ 2.—С. 2-7.
  20. Краснов В.П. Фізичне виховання: психофізичні вимоги до фахівців агропрому—К.: Аграрна освіта, 2000.—133 с.
  21. Линець М.М. Основы методики развития руховых качеств.—Л.: Штабар, 1997.—204 с.
  22. Новітні медико-педагогічні технології зміцнення та збереження здоров'я учнівської молоді.—Л., Українські технології, 2003.—148 с.
  23. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: В 2 т. — К.: Олимпийская литература, 1994.—Кн. 1.—496 с.; кн. 2.—480 с.
  24. Програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів (1-11 класів)// Фізичне виховання в школі.—1999.—№ 1.—С. 2-24.
  25. Профессиональный спорт / Под общ. ред. С.И. Гуськова, В.Н. Платонова.—К.: Олимпийская литература, 2000.—391 с.
  26. Сергієнко Л.П. Інноваційний зміст підготовки спеціалістів фізичного виховання і спорту // Спортивний вісник Придніпров'я.—2003.—№ 3-4.—С. 23-26.
  27. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів.—К.: Олімпійська література, 2001.—439 с.
  28. Теория и методика физического воспитания / Под ред. Т. Ю. Круцевич.—В 2-х томах—К.: Олимпийская литература, 2003.—814 с.
  29. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання—здоров'я нації».—К., 1998.—48 с.
  30. Худолій О.М., Загальні основи теорії та методики фізичного виховання: Навч. посібник.—Харків: «ОВС», 2007.—406 с.
  31. Шиян Б.М. Папуша В.Г. Теорія фізичного виховання: Навчальний посібник для студентів факультетів фізичного виховання.—Тернопіль: Збруч, 2000.—183 с.
- Тема 4. Професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації**
1. Розвиток фізичної реабілітації в світі та в Україні.
  2. Трактуються ключових термінів в освітньо-професійній галузі фізичної реабілітації.
  3. Підготовка фахівців з фізичної реабілітації.
  4. Посади і посадові обов'язки фахівців фізичної реабілітації.
  5. Програмування і здійснення процесу фізичної реабілітації.
  6. Сучасні проблеми розвитку фізичної реабілітації як галузі професійної діяльності та освітньої спеціальності.
- Контрольні питання**
1. Яким є основне призначення фахівця з фізичної реабілітації?
  2. Де і на яких посадах може працювати фахівець фізичної реабілітації?
  3. Які категорії населення підлягають фізичній реабілітації?
  4. Як класифікуються засоби і методи лікувальної фізкультури?
  5. Які механізми лікувальної та оздоровчої дії фізичних вправ?
  6. Які знання необхідні вчителю фізичної культури, щоб працювати з учнями, яких віднесено за станом здоров'я до спеціальної медичної групи?
- Завдання для самостійної роботи**
1. З'ясуйте сучасні проблеми розвитку фізичної реабілітації як галузі професійної діяльності та освітньої спеціальності.

2. Розробіть комплекс вправ лікувальної фізичної культури для школярів молодших класів.
3. Напишіть перелік реабілітаційних центрів, що діють у Харкові.

Література

Основна

1. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник.—Харків: «ОВС», 2005.—С. 94-101.
2. Герцик А.М. Трагування ключових термінів в освітньо-професійній галузі фізичної реабілітації // Молода спортивна наука України: Зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Вип. 7: В 3-х т.—Л., 2003.—Т.1.—С. 342-346.

Додаткова

1. Бирюков А.А. Лечебный массаж.—К.: Олимпийская литература, 1995.—200 с.
2. Верич Г.Е., Бородин Ю.А. Проблема, итоги и перспективы преподавания специальности «физическая реабилитация» в вузах // Фізична реабілітація як напрям підготовки спеціалістів: Тези доповідей учасників міжнародної науково-методичної конференції.—К., 2003.—С. 13—14.
3. Дубровский В.И. Реабилитация в спорте. — М.: Физкультура и спорт, 1991. — 202 с.
4. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».—К., 1994.—22 с.
5. Кукса В.О. Сутність фізичної реабілітації // Теорія і методика фізичного виховання і спорту.—2001.—№ 1.—С. 46-51.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту.—К.: Олімпійська література, 2000.—423 с.
7. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації / О.Д.Дубогай, А.М.Ткачук, С.Д.Костікова, А.О.Єфімов.—Луцьк: Надстир'я, 1998.—100 с.
8. Пархотик И.И. Лечебная физическая культура.—К., 1986.—156 с.
9. Савченко В., Клапчук В. Фізична реабілітація: питання підготовки фахівців в вищих навчальних закладах освіти та їх правового статусу в Україні // Спортивний вісник Придніпров'я, 2003. - № 3-4.—С. 87-90.
10. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів.—К.: Олімпійська література, 2001.—439 с.
11. Физическая реабилитация: Учебн. /Под общ. ред. С.Н.Попова.—Ростов н/Д.: Феникс, 1999.—608 с.

12. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання—здоров'я нації».—К., 1998.—48 с.

Тема 5. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах

1. Спрямованість навчального процесу у закладах вищої освіти.
2. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.
3. Державні стандарти вищої освіти.
4. Види і форми організації навчальних занять у вищій школі.
5. Основні види самостійної роботи.
6. Форми і методи контролю.
7. Спортивне вдосконалення студентів спеціалізованого вищого навчального закладу.

Контрольні питання

1. Які види діяльності здійснюють вищі навчальні заклади?
2. Охарактеризуйте основні форми навчання у вищому навчальному закладі.
3. Чим визначається зміст вищої освіти?
4. Чим характеризується самостійна робота студента?
5. Які види і форми організації навчальних занять використовуються у ВНЗ?
6. Яка роль тестового контролю для визначення рівня знань студентів ВНЗ?
7. Які завдання і зміст роботи з фізичного виховання різних відділень студентів ВНЗ?
8. Яка специфіка організації фізичного виховання у ВНЗ?
9. Яка специфіка організації фізичного виховання у ВНЗ фізкультурного профілю?

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомтеся зі змістом навчального плану для обраної Вами спеціальності та порівняйте його із іншими спеціальностями.
2. Ознайомтеся з науково-методичною роботою, що проводиться у ХНПУ імені Г.С.Сковороди.
3. Складіть перелік фахових науково-методичних та науково-теоретичних видань, що функціонують в Україні.
4. Складіть перелік форм організації фізичного виховання у ВНЗ?

Література

Основна

1. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник.—Харків: «ОВС», 2005.—С. 109-117.

2. Олійник М.О. Організаційні аспекти управління фізичною культурою і спортом в Україні.— Харків: ХДАФК, 2003.—172 с.

Додаткова

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник.—К.: Либідь, 1998.—560 с.
2. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання: Колективна монографія / Упоряд. О.М. Вацеба, Ю.В. Петришин, Є.Н. Приступа, І.Р. Боднар.—Л., Українські технології, 2005.—296 с.
3. Державна національна програма «Освіта: Україна ХХІ століття».—К., 1994.
4. Журавський В.С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні.—К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2003.—416 с.
5. Студент і закон: Збірник законодавчо-правових документів.—К.: Четверта хвиля, 1997.—240 с.
6. Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України / За заг. ред. В. Зубка.—К.: Видавничий дім «Akademia», 1997.—290 с.
7. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник.—К.: Академвидав, 2005.—560с.
8. Фуллан М. Сили змін: Вимірювання глибинних освітніх реформ / Перекл. з англ. Г. Шиян та Р. Шиян.—Львів: Літопис, 2000.—269 с.
9. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання—здоров'я нації».—К., 1998.—48 с.

Тема 6. Основи науково-дослідної роботи

1. Загальні принципи наукової творчості.
2. Загальна схема наукового дослідження та організація творчої діяльності. Педагогічний експеримент.
3. Основні методи наукового дослідження у сфері фізичного виховання та спорту.
4. Методи збору даних.
5. Методи аналізу та інтерпретації результатів наукових досліджень.
6. Програма наукових досліджень.
7. Робота над статтями та доповідями.
8. Вимоги до оформлення результатів наукових досліджень у фізичному вихованні.
9. Послідовність виконання індивідуального науково-дослідного завдання, курсової та дипломної робіт.
10. Підготовка до захисту та захист наукових робіт.

Контрольні питання

1. Назвіть основні методи досліджень у сфері фізичної культури і спорту.
2. Які види педагогічного експерименту використовуються у фізичному вихованні і спорті?

3. Які методи збору даних використовуються у фізичному вихованні і спорті?
4. Яке значення мають методи математичної статистики для управління навчально-тренувальним процесом?
5. Які науково-дослідні роботи виконують студенти першого курсу?
6. У чому полягає техніка написання статті та підготовки наукової доповіді?

Завдання для самостійної роботи

1. Дайте характеристику педагогічному експерименту.
2. Випишіть у конспект вимоги до оформлення ІНДЗ.
3. Складіть схему наукового аналізу одного із тренувальних занять у обраному Вами виді спорту.

Література

Основна

1. Ашмарин Б.А. Методика педагогических исследований в физическом воспитании.—Л.,1973.
2. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник.— Харків: «ОВС», 2005.—С. 123-133.
3. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. посібник.—К.: Знання-Прес, 2003.—С. 7-43.
4. Худолій О.М., Загальні основи теорії та методики фізичного виховання: Навч. посібник.— Харків: «ОВС», 2007.—С. 396-406.
5. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник.—2-е вид., перероб. і доповнене—К.: Знання-Прес, 2002.—С. 11-38, 91-95.

Додаткова

1. Волков Л. Спортивная подготовка детей и подростков.—К.: Вежа, 1998.—190 с.
2. Довідник здобувача наукового ступеня / За ред. Бойка Р.В.—Київ: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000.—64 с.
3. Донской Д.Д. Методика исследования в физической культуре.—Москва: Физкультура и спорт, 1981.
4. Ковальчук В.В. Моїсеева Л.М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник.—2-е вид., перероб. і доповнене.—К.: ВД «Професіонал», 2004.—С. 157-187.
5. Круцевич Т.Ю. Методы Исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания.—К.: Олимпийская литература, 1999.—232 с.

- Круцевич Т.Ю. Научные исследования в массовой физической культуре.—К.: Здоров'я, 1985.—120 с.
- Платонов В.М., Булатова М.М. Фізична підготовка спортсмена.—К.: Олімпійська література, 1995.—320 с.
- Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів.—К.: Олімпійська література, 2001.—439 с.
- Сиденко В.М., Грушко И.М. Основы научных исследований.—Харків: Вища школа, 1979.—200 с.
- Шандригось В.І. Методи дослідження фізичного стану школярів в процесі фізичного виховання: Метод. реком. На допомогу студентам.—Тернопіль, 2001.—156 с.
- Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: Методичні поради / Упорядн. Пономаренко Л.А.—К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2001.—80 с.

Тема 7. Вхідження України в Європейський освітній простір

- Формування Європейського освітнього простору.
- Болонський процес.
- Кредитно-модульна накопичувальна система організації навчання.

Контрольні питання

- Які переваги мають випускники ВНЗ країн, які приєдналися до Болонського процесу?
- Які уніфіковані документи отримують випускники вищої школи країн Європи?
- В чому полягає індивідуалізація у підходах до навчання студентів?

Завдання для самостійної роботи

- Складіть список країн, ВНЗ яких належать до Європейського освітнього простору.
- Назвіть навчальні дисципліни, які ви готові вивчати за власним вибором.

Література

Основна

- Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник.—Харків: «ОВС», 2005.—С.118-123.

Додаткова

- Актуальні проблеми теорії та методики фізичного виховання: Колективна монографія / Упоряд. О.М. Вацеба, Ю.В. Петришин, Є.Н. Приступа, І.Р.Боднар.—Л.: Українські технології, 2005.—296 с.
- Болонський процес у фактах і документах / Упорядн. Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В. Бабин І.І.—Тернопіль, 2003.—56 с.
- Журавський В.С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні.—К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2003.—416 с.
- Заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої освіти науки України (Наказ МОН України № 49 від 23.01.2004 р).
- Корсак К., Поберецька Г. Світло і тіні «Болонського процесу» // Науковий світ.—2003.—№ 12.—С. 8–9.
- Кремень В. Болонський процес: зближення, а не уніфікація // Дзеркало тижня.—2003.—№ 48 (473).—13 груд.
- Кремень В. Модернізація освіти—сьогодні і завтра // Освіта України.—2003.—№ 42–43.—10 черв.
- Кремень В. Модернізація системи освіти як важливий чинник інноваційного розвитку держави // Освіта України.—2003.—№ 34.—13 трав.
- Мачулін В.Ф., Бойко Р.В., Шкляр Л.Є. ВАК у контексті Болонського процесу // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України.—2005.—№ 3.—С. 2–6.
- Модернізація вищої освіти України і Болонський процес.—К.: Науково-методичний центр вищої освіти, 2004.—26 с.
- Тимчасове положення про організацію навчального процесу у кредитно-модульній системі підготовки фахівців (Наказ МОН України № 48 від 23.01.2004 р).

Тема 8. Навчання і побут студентів вищого навчального закладу

- Формування студентського контингенту.
- Права і обов'язки студента вищого навчального закладу.
- Організація виховного процесу у вищому закладі освіти.
- Громадські організації студентів.

Контрольні питання

- Якими є взаємні зобов'язання вищого навчального закладу та студента?
- Якими є права та обов'язки студента вищого навчального закладу?

3. Які форми стимулювання та покарання застосовуються щодо студентів?

турою, спортом і туризмом в Україні / Вид. 3-є, переробл. і доповн.—Харків: ХДІФК, 2000.—292 с.

Завдання для самостійної роботи

Додаткова

1. Знайдіть та познайомтеся з діяльністю органів студентського самоврядування у обраному Вами ВНЗ.
2. Запишіть прізвища студентів—керівників органів студентського самоврядування.

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні. Історія. Теорія: Підручник.—К.: Либідь, 1998.—560 с.
2. Васянович Г. Педагогічна етика: Навчально-методичний посібник.—Л.: Норма, 2005.—344 с.
3. Нісімчук А.С. Технологія виховання студентів факультетів фізичної культури: теорія і практика.—Луцьк: Вежа.—2000.—240 с.
4. Студент і закон: Збірник законодавчо-правових документів.—К.: Четверта хвиля, 1997.—240 с.
5. Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України / За заг. ред. В. Зубка.—К.: Видавничий дім «Akademia», 1997.—290 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник.—К.: Академвидав, 2005.—560с.
7. Фуллан М. Сили змін: Вимірювання глибинних освітніх реформ / Перекл. з англ. Г. Шиян та Р. Шиян.—Львів: Літопис, 2000.—269 с.

Література

Основна

1. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: Підручник.—Харків: «ОВС», 2005.—С. 133-139.
2. Олійник М.О. Організаційні аспекти управління фізичною культурою і спортом в Україні.—Харків: ХДАФК, 2003.—172 с.
3. Олійник М.О., Скрипник А.П. Правові основи організації та управління фізичною куль-

Сергієнко Л.П.

- S32 Практикум з психології спорту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. — Харків: «ОВС», 2008. — 256 с. (МОН України, лист № 1-4/18-Г-1054 від 14 травня 2008 р.) ISBN 966-7858-51-0.

У навчальному посібнику викладено зміст практикуму з психології спорту та програми з даної навчальної дисципліни. У практикумі наведено короткий зміст лекцій. Фактично це конспекти лекцій, які особливо потрібні студентам заочного відділення та тим, хто навчається дистанційно. На практичних заняттях студентам пропонується виконання психологічних та дидактичних тестів. Навчальний посібник доцільно використовувати під час підготовки до семінарських занять, заліків та іспитів.

Навчальний посібник рекомендовано студентам вищих навчальних закладів освітнього напрямку «Фізичне виховання і спорт» та «Психологія». Може бути корисним для викладачів, фахівців у галузі психології, тренерів, спортсменів високої кваліфікації, широкого кола читачів.

Худолій О.М.

- X98 Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: Навч. посібник. — 2-е вид., випр. — Харків: «ОВС», 2008. — 408 с.: іл. ISBN 966-7858-53-7.

У навчальному посібнику розглянуті загальні питання теорії фізичного виховання, а також теорія і методика розвитку рухових здібностей та навчання фізичним вправам.

Посібник рекомендовано викладачам і студентам факультетів фізичного виховання вищих педагогічних навчальних закладів III—IV рівня акредитації та вчителям фізичної культури середніх загальноосвітніх шкіл.